

Nghe Viết Thư Đơn Giùm

Trần Đình Phước

Sau ngày 30 tháng 04, năm 1975 một công việc mới xuất hiện tại Bưu Điện Sài Gòn là giúp bà con viết thư, viết đơn, phiên dịch các hồ sơ, tài liệu. Lúc ban đầu có khoảng 5, 6 người làm công việc này. Cuối cùng, chỉ còn duy nhất một người. Đó là Ông Dương Văn Ngộ. Ông đã ra đi nhẹ nhàng và bình thản tại Sài Gòn ở tuổi 93 vào ngày Thứ Ba 01 tháng 08, năm 2023. Và được an táng tại Nghĩa Trang Hoa Viên, thuộc

Tỉnh Bình Dương.

Nhắc đến tên ông, hầu như những người Sài Gòn và ở xa, khi cần viết thư, làm đơn từ, phiên dịch các tài liệu, hồ sơ bằng tiếng Anh và Pháp đều đến gặp ông để nhờ giúp. Ông rất vui và sẵn lòng, khi được bà con tìm đến ông.

Mỗi lần có dịp về thăm Sài Gòn. Tôi vẫn thường ghé Bưu Điện Sài Gòn. Việc đầu tiên là tôi đến chào ông Dương Văn Ngộ. Ông là một người mà tôi rất trân quý ở tính hiền hoà, đạo đức và giúp bà con rất nhiệt tình trong việc viết thư, viết đơn từ và phiên dịch các hồ sơ, tài liệu bằng hai thứ tiếng Pháp và Anh với lệ phí rất tượng trưng. Ông rất được bà con quý mến tin cậy, nên lúc nào cũng đông khách. Có khi ông phải đem về nhà làm và hẹn khách hôm sau đến lấy.

Tôi nhớ lại, vào khoảng 3 giờ chiều ngày Thứ Sáu 03 tháng 01, năm 2020. Tôi có dịp ghé Bưu Điện Sài Gòn. Đến chào ông tại cái bàn nhỏ, nằm phía bên trong Bưu Điện mà ông được Ban Giám Đốc ưu ái đặc biệt dành riêng, coi như tướng thưởng, sau nhiều năm ông phục vụ trong ngành Bưu Điện. Vừa cất tiếng chào thì Ông nhận đã ngay ra tôi, vì tôi cũng đã từng đứng trước Bưu Điện làm công việc viết thư, viết đơn mượn, nhưng tôi chỉ làm được một thời gian ngắn, vì sau đó tôi tìm được công việc khác gần nhà và thích hợp hơn. Mỗi khi thấy ông vắng khách, tôi thường lần la đến trò chuyện với ông. Nghe ông tâm sự và học hỏi kinh nghiệm nơi ông. Nhờ đó, tôi có dịp quen biết ông và ông vẫn còn nhớ tôi. Dù ông và tôi hơn ba mươi năm không hề gặp nhau.

Tôi thấy trên bàn, nơi hành nghề của ông có đặt một tấm bìa cứng màu trắng dựng đứng ghi:

- Nơi chỉ dẫn và viết giúp - Public Writer - Écrivain Public
- 4 quyển Từ Điển: Anh Việt & Việt Anh và Pháp Việt & Việt Pháp, mấy cây viết nguyên tử, một xấp giấy trắng,
- 1 bịch bao thư, những tấm thiệp về Việt Nam & Sài Gòn, 1 chai nước lọc, 1 cái kính Lúp, 1 cái kính lão... và các bài báo cũ viết bằng tiếng Anh và Pháp, viết khen ngợi về công việc đặc biệt mà ông làm.

Sau khi hỏi thăm sức khoẻ ông như thường lệ. Lần này, tôi xin phép được phỏng vấn và ông đã vui vẻ trả lời các câu hỏi của tôi. Tôi xin được gọi ông bằng Bác.

Tôi xin được viết ra những gì mà ông cho tôi biết như sau:

- Xin Bác cho biết một chút về Bác.

Bằng giọng nói miền Nam. Bác chậm rãi cho tôi biết. Bác tên là Dương Văn Ngộ. Họ Dương, tên Ngộ. Sinh ngày 03 tháng 03, năm 1930. Tuổi Canh Ngọ. Người gốc Triều Châu. Bà xã bác cũng 90 tuổi. Bà ta ở nhà có hai con gái săn sóc, thích xem TV, quét dọn nhà cửa, đi tới, đi lui cho đỡ buồn.

- Con cái và gia cảnh Bác thế nào?

Bác có 6 đứa con gồm: 2 trai và 4 gái. Con trai đầu tên là Dương Văn Ái sinh năm 1952, đang ở Bến Tre là quê của Bà Ngoại để giữ ruộng đất và giúp bà con ở địa phương. Con trai kế tên Dương Minh Đức là giáo viên đang dạy Anh Văn ở Chợ Lớn. Bốn con gái theo thứ tự là: Dương Xuân Diễm, Dương Thị Băng Tâm, Dương Thị Thanh Trúc và con gái út tên Dương Thị Yên.

- Hiện Bác đang sống ở đâu?

Nhà Bác ở phía bên kia cầu Thị Nghè, vừa qua khỏi chợ. Bác ở chung với Bà xã và hai con gái. Bác làm việc năm ngày từ Thứ Hai đến Thứ Sáu. Nghỉ hai ngày cuối tuần. Ra khỏi nhà bằng xe đạp lúc 7 giờ rưỡi sáng. Bắt

đầu công việc lúc 8 giờ đúng, có khi sớm hơn, và đúng 3 giờ rưỡi chiều thì về. Nếu như có bà con đến trễ cần giúp thì về chậm một chút. Nhà Bác cách Bưu Điện Sài Gòn khoảng hơn hai cây số. Đạp xe từ từ, vừa đạp, vừa hóng mát khoảng hơn nửa tiếng.

- Xin Bác cho biết cơ duyên nào Bác đến với ngành Bưu Điện?

Vì hoàn cảnh gia đình, nên Bác đành phải nghỉ học sớm, trong khi đang theo học ở trường Trung Học Pétrus Ký. Năm 1946 tức năm Canh Tuất, khi vừa được 16 tuổi. Bác xin vào làm việc ở Bưu Điện Thị Nghè. Công việc chỉ lo dọn dẹp vệ sinh và phụ những gì khi có ai cần đến.

Năm 17 tuổi, xin được công việc Thư Ký Công Nhựt. Đến năm Bính Tuất (1946) vừa đúng 18 tuổi, hội đủ điều kiện theo yêu cầu, nên được Bưu Điện Sài Gòn nhận vào làm nhân viên chính thức. Bác được giao phụ làm những công việc lặt vặt với vài người đồng nghiệp lớn tuổi. Họ thương Bác vì nhỏ tuổi nhất, ai cần gì Bác cũng đều sẵn lòng giúp đỡ.

Trong thời gian phục vụ ở Bưu Điện, Bác đã cố gắng phấn đấu học hỏi, trau dồi thêm hai Sinh Ngữ Anh và Pháp, để có cơ hội thăng tiến trong nghề nghiệp, và cũng chính nhờ nó mà bây giờ Bác đã có thể giúp bà con viết thư, viết thiệp, phiên dịch các tài liệu, làm đơn từ, làm hồ sơ bảo lãnh, du lịch đi nước ngoài bằng tiếng Anh và Pháp tương đối dễ dàng.

- Bác có thể cho biết Bác tại sao Bác nghĩ ra công việc này?

Năm 1990, khi được 60 tuổi Bác được nghỉ hưu, sau hơn 40 năm phục vụ cho ngành Bưu Điện. Với tiền hưu, các phụ cấp cũng như tiết kiệm dành dụm được Bác không gặp khó khăn nhiều về kinh tế. Thêm phần các con Bác đều có công ăn việc làm tốt, nên vẫn có thể lo được cho vợ chồng Bác dễ dàng.

Nằm ở nhà một thời gian. Cảm thấy buồn chán, nên Bác nghĩ phải tìm một công việc gì có ý nghĩa, không nặng nhọc lắm, hợp với sức khỏe, khả năng và có thể giúp ích được phần nào cho bà con, nên Bác làm đơn xin Ban Giám Đốc Bưu Điện Sài Gòn dành cho một chỗ ngồi để viết thư, viết đơn giúp bà con làm nguồn vui cho qua ngày. Ban Giám Đốc xét thấy hợp lý vì giúp đỡ được bà con, nên chấp thuận và tạo mọi thuận lợi cho Bác.

- Bác đã viết giúp bà con bao nhiêu lá thư, đơn từ và dịch thuật?

Nói thiệt! Bác không thể tài nào nhớ nổi mình đã viết bao nhiêu lá thư hay làm bao nhiêu đơn từ mà bà con nhờ giúp đỡ. Chỉ biết là rất nhiều vì được bà con thương mến và tin cậy. Thời gian đầu rất ít khách vì còn mới lạ đối với bà con. Dần dần, có được một số khách quen. Lúc thịnh hành nhất là khi bà con có thân nhân ở nước ngoài gửi thư, gửi quà và cần làm thủ tục xin đi nước ngoài. Lúc đó, công việc làm không xuể. Đa số khách hàng là ở các tỉnh, hoặc bà con không biết viết thư, hay bận rộn không viết được. Họ chỉ cần đọc cho Bác biết một số ý tưởng, Bác sẽ căn cứ theo đó viết nháp và đọc lại cho họ. Khi bà con đồng ý thì Bác mới viết chính thức. Về các giấy tờ, hồ sơ, đơn từ liên quan đến bảo lãnh thì Bác xin phép bà con được mang về nhà nghiên cứu trước và hôm sau sẽ trả lời cho chính xác hơn.

- Bác có kỷ niệm gì đáng nhớ về công việc mà Bác đã làm?

Hơn 30 năm gắn bó với công việc này với nhiều kỷ niệm đáng nhớ vì mình đã mang lại nhiều niềm vui đến cho bà con. Có người khi nhận được tin vui của người thân, hay nhận được báo tin trả lời tốt đẹp về hồ sơ xin đi nước ngoài thành công đã đến gặp Bác ngỏ lời cảm ơn và gửi tặng một chút quà, nhưng Bác không bao giờ nhận và xin được cảm ơn họ. Có những người nước ngoài cũng tìm đến xin chụp hình, phỏng vấn và nhờ viết thiệp gửi về cho người thân nơi quê nhà, thấy một công việc lạ ở Việt Nam với nét chữ viết bằng tay nắn nót và hình ảnh đẹp của đất nước và con người Việt Nam. Ngoài ra, có những bài báo của người nước ngoài viết về Bác, khiến Bác vui vì họ trân quý công việc của mình làm. Đây là món quà rất quý mà Bác không thể mua được, cho dù Bác có giàu có đến cỡ nào đi nữa.

- Hiện nay khách đến nhờ Bác giúp có đông không?

Từ khi có Internet, các phương tiện liên lạc bằng điện thoại như: Viber, Zalo, Messenger... nhanh và hiệu quả hơn. Bà con dùng Computer để viết thư, làm đơn từ, nhắn tin và gửi thư bằng Email... Nên càng ngày, càng vắng khách. Có ngày không có ai đến nhờ. Dịp này, Bác đi tới, đi lui coi như tập thể dục. Nếu có ai cần hỏi gì thì Bác sẵn sàng hướng dẫn giúp. Bác luôn luôn cảm thấy vui, vì hàng ngày vẫn còn đạp xe đạp từ nhà đến Bưu Điện để còn thấy được hình ảnh thân yêu, mà mình đã gắn bó gần hết cả cuộc đời.

Thỉnh thoảng, có những đoàn khách du lịch ngoại quốc viếng thăm Bưu Điện Sài Gòn. Họ được các hướng dẫn viên du lịch người Việt Nam hướng dẫn đến chỗ Bác ngồi, và giới thiệu Bác với họ. Mọi người không ngờ Bác có thể trao đổi với họ bằng hai ngôn ngữ Anh & Pháp lưu loát.

Sau đó, một số người nhờ Bác viết thiệp để gửi cho người thân ở quê nhà làm kỷ niệm một nơi dễ thương, mà họ đã dừng chân. Ngoài ra, cũng có khách muốn chụp hình với Bác, để ghi lại một hình ảnh đặc biệt với một ông lão Việt Nam đã 90 tuổi, ốm yếu, mà vẫn còn đóng góp tài hèn, sức mọn và làm đẹp cho cuộc đời.

Nhìn đồng hồ Bưu Điện sắp đến 3 giờ rưỡi chiều. Tôi xin phép chào tạm biệt và kính chúc Bác có nhiều sức khỏe. Bác cho biết, bây giờ sức khỏe quý hơn vàng bạc, của cải. Bác nói “Chỉ mong Ông Trên cho có sức khỏe để còn phục vụ bà con thêm một thời gian nữa!” Bước chân ra gần tới cổng Bưu Điện. Tôi quay cổ lại, nhìn thấy ông đang lom khom thu dọn đồ nghề cho vào cái túi xách nhỏ để chuẩn bị trở về ngôi nhà yêu dấu ở Thị Nghè. Đây, cũng là hình ảnh cuối cùng tôi nhìn thấy Ông Dương Văn Ngộ.

Sau đó, dịch Covid -19 xuất hiện đã tác hại toàn thế giới và Việt Nam. Ông không còn tiếp tục công việc giúp đỡ bà con nữa! Thêm vào đó, phần tuổi lớn, sức khỏe càng yếu dần, nên con cái cũng muốn ông ở nhà cho khỏe tấm thân già. Dù, các con ông biết ông rất buồn, khi ngồi không, nhìn trời hiu quạnh ở tuổi xế chiều.

Hôm nay, đang ở cách xa Việt Nam nửa vòng trái đất. Nhận được tin ông Dương Văn Ngộ mất. Lòng tôi cảm thấy buồn, xúc động. Xin được đốt một nén nhang lòng để tưởng nhớ đến ông. Một người đã dành suốt cuộc đời phục vụ cho ngành Bưu Điện, sau đó tiếp tục giúp đỡ bà con bằng tấm lòng và luôn luôn nở một nụ cười hiền hòa, mỗi khi được bà con báo tin nhờ ông giúp, nên họ đã liên lạc được với người thân ở xa và được những kết quả tốt đẹp trong việc làm đơn xin đi đoàn tụ gia đình, hay du lịch thăm thân nhân.

Còn đâu nữa! Hình ảnh một ông già tóc bạc trắng, dáng dấp gầy còm. Quanh năm, suốt tháng chỉ mặc áo sơ mi trắng cụt tay, quần dài đen, đi dép, và tận tụy đạp chiếc xe đạp cọc cạch, với cái túi xách nhỏ để sau Pọt Baga (Porte Bagage). Mỗi ngày rong ruổi trên đường thiên lý từ nhà ở Thị Nghè ra đến Bưu Điện Sài Gòn đúng thời khoá biểu, dù mưa hay nắng để giúp bà con viết thư, làm đơn từ, hay phiên dịch các hồ sơ bằng Tiếng Anh và Pháp. Càng làm cho mọi người và tôi ngưỡng mộ và kính phục ông vô vàn. Có lẽ trên cõi đời này “Không Có Người Thứ Hai Giúp Bà Con Bằng Chữ Tâm Như Ông Dương Văn Ngộ.”

Xin Vĩnh Biệt Ông Dương Văn Ngộ. Xin Thành Kính Chia Buồn cùng gia quyến. Cầu nguyện cho Hương Linh ông sớm về cõi Vĩnh Hằng.

Trần Đình Phước
(San José, California)